NN 145/2020 (24.12.2020.), Pravilnik o oporavilištima za divlje životinje

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA

2803

Na temelju članka 67. stavka 10. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), ministar gospodarstva i održivog razvoja, uz prethodnu suglasnost ministara nadležnog za poslove veterinarstva i dobrobiti životinja donosi

PRAVILNIK

O OPORAVILIŠTIMA ZA DIVLJE ŽIVOTINJE

I. OPĆE ODREDBE

Sadržaj Pravilnika

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom određuju uvjeti koje mora ispunjavati pravna osoba za obavljanje poslova oporavilišta, detaljni sadržaj zahtjeva za izdavanje ovlaštenja, način podnošenja zahtjeva za ovlaštenje, poslovi koje obavlja oporavilište, popis ugroženih i rijetkih vrsta životinja koje su prioritetne za zbrinjavanje, razina skrbi o životinjama ovisno o stupnju ugroženosti, slijed postupanja sa životinjama te uvjeti oporavka i skrbi, način financiranja oporavka i skrbi o životinjama i cjenik provođenja skrbi, način vođenja evidencije i sadržaj evidencije o životinjama zbrinutim u oporavilištu, sadržaj obrasca o predaji životinje u oporavilište, postupanje sa životinjama nesposobnim za povratak u prirodu, postupanje s oporavljenim životinjama spremnim za puštanje u prirodu i nadzor rada oporavilišta.

Pojmovi

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Pravilnika imaju sljedeće značenje:

1. *Hibernacija* je biološka pojava, odnosno stanje neaktivnosti s padom metaboličkih procesa, tjelesne temperature te sporijim disanjem i brzinom otkucaja srca nego što je to uobičajeno, u koje ulaze neke životinje za vrijeme hladnog dijela godine.

2. *Estivacija* je biološka pojava odnosno stanje u kojem dolazi do usporavanja životnih procesa u koje životinja ulazi zbog negativnog utjecaja previsoke temperature na njezin organizam, što joj omogućava preživljavanje tijekom vrućih i suhih razdoblja.

3. *Karantena* je privremena izolacija zaraženih ili potencijalno zaraženih životinja u svrhu sprečavanja širenja zaraze.

4. *Konačno postupanje sa životinjom* podrazumijeva njezino puštanje u prirodu, ustupanje ili zadržavanje na trajnom boravku u svrhu provođenja programa *ex-situ* očuvanja vrste, repopulacije ili reintrodukcije, znanstvenih istraživanja ili edukacije, odnosno usmrćivanje.

5. *Ministarstvo* je tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite prirode.

6. *Oporavilište* je prostor u kojem privremeno ili trajno borave jedinke strogo zaštićenih zavičajnih vrsta životinja koje su nađene u prirodi iscrpljene, bolesne, ozlijeđene, ranjene ili otrovane, u svrhu liječenja i oporavka radi povratka u prirodu ili u svrhu repopulacije i/ili reintrodukcije, te u kojem privremeno borave zaplijenjene ili oduzete strogo zaštićene životinje, kao i životinje divljih vrsta zaplijenjene sukladno posebnom propisu koji regulira prekogranični promet i trgovinu divljim vrstama, odnosno preuzete temeljem posebnog propisa kojim se uređuje sprječavanje unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima, a koje je ovlašteno od strane Ministarstva sukladno članku 67. stavku 4. Zakona o zaštiti prirode.

7. *Osnovna skrb* za životinju uključuje zadovoljavanje svakodnevnih potreba jedinke za hranom i vodom te održavanje odgovarajućih uvjeta držanja u nastambi u koju je jedinka smještena sukladno prirodnim potrebama vrste. Uz navedeno, jedinki čiji je život neposredno ugrožen, kroz osnovnu skrb pruža se i hitna veterinarska pomoć.

8. *Proširena skrb* za životinju, uz osnovnu skrb, uključuje pojačanu njegu u razdoblju trajanja intenzivnog veterinarskog liječenja te obavljanje veterinarskih pretraga i operativnih zahvata koji nisu neophodni za preživljavanje jedinke, kao i nabavku lijekova, naknadno označavanje i ostale specijalističke postupke koje obavljaju oporavilišta ili druge pravne ili fizičke osobe ovlaštene/registrirane za obavljanje ovih poslova, potrebne za ozdravljenje životinje i njezinu pripremu za povratak u prirodu ili za trajni boravak.

9. *Zakon* je Zakon o zaštiti prirode (»Narodne novine«, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19).

10. *Usmrćivanje* je svaki namjerno provedeni postupak koji dovodi do smrti životinje, koji je proveden na human način sa što manjom razinom boli i stresa za životinju, u skladu s odredbama posebnog propisa iz područja zaštite životinja.

(2) Ostali pojmovi u smislu ovoga Pravilnika imaju jednako značenje kao pojmovi definirani Zakonom.

(3) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na ženski i muški rod.

II. POSLOVI OPORAVILIŠTA

Smještaj životinja u oporavilištu za divlje životinje

Članak 3.

(1) U oporavilište se privremeno smještaju žive jedinke kralješnjaka iz prirode Republike Hrvatske, osim riba, koje pripadaju strogo zaštićenoj vrsti, a koje su pronađene iscrpljene, bolesne, ozlijeđene ili otrovane, s ciljem njihovog oporavka i povratka u prirodu.

(2) U oporavilište se privremeno smještaju i živi primjerci divljih vrsta životinja koje su zaplijenjene ili oduzete na temelju odredbi Zakona ili posebnog propisa koji regulira prekogranični promet i trgovinu divljim vrstama, do pravomoćnog okončanja postupka i odluke Ministarstva o daljnjem postupanju s njima.

(3) U oporavilište se privremeno smještaju i žive jedinke invazivnih stranih vrsta životinja koje su preuzete temeljem posebnog propisa kojim se uređuje sprječavanje unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima, do konačnog postupanja.

(4) Oporavilišta mogu, temeljem odluke Ministarstva, za jedinke iz stavka 1. ovoga članka vrsta navedenih u Prilogu II. ovoga Pravilnika koje nije moguće vratiti u prirodu, osigurati trajni boravak u svrhu provođenja odobrenih programa *ex-situ* očuvanja vrste, repopulacije ili reintrodukcije, znanstvenih istraživanja ili edukacije, ako su osigurani svi potrebni preduvjeti za njihov trajni boravak.

(5) Iznimno, pravne ili fizičke osobe koje nisu ovlaštene za obavljanje poslova oporavilišta za divlje životinje u Republici Hrvatskoj mogu, temeljem suglasnosti Ministarstva, privremeno skrbiti o jedinkama iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka, ako je to povoljnije za oporavak životinje, ali isključivo u nekomercijalne svrhe.

(6) Skrb o životinjama iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može se u pojedinim fazama provoditi izvan lokacije oporavilišta ako za to na drugoj lokaciji postoje prikladniji uvjeti, ali uz kontinuiran nadzor djelatnika oporavilišta koji posjeduju potrebno znanje i iskustvo u skrbi za tu vrstu.

(7) Životinje iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka u trenutku zaprimanja u oporavilište moraju biti smještene u odvojenu smještajnu jedinicu u kojoj je spriječen neposredan dodir s drugim životinjama u oporavilištu, sve dok traje utvrđivanje njihovog zdravstvenog stanja.

(8) Ako se provjerom zdravstvenog stanja, odnosno kliničkim pregledom životinje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka posumnja da ima zaraznu ili nametničku bolest, ista treba boraviti u odvojenoj smještajnoj jedinici do ozdravljenja ili konačnog postupanja.

(9) Ako se provjerom zdravstvenog stanja, odnosno kliničkim pregledom životinje iz stavka 3. ovoga članka utvrdi da nije dobrog zdravstvenog stanja, ista se usmrćuje.

(10) Kad se utvrdi da životinje iz stavka 7. ovoga članka nisu nositelji prijenosnih zaraznih i nametničkih bolesti, mogu biti smještene s ostalim jedinkama u oporavilištu.

(11) U oporavilištima za divlje životinje ne zbrinjavaju se domaće životinje niti druge životinje izuzev onih navedenih u stavcima 1., 2., 3. i 4. ovoga članka.

(12) Životinje iz stavka 2. ovog članka moraju se u oporavilištu privremeno označiti ili smjestiti na način da se mogu razlikovati jedinke koje pripadaju pojedinoj zaplijeni.

Obavljanje poslova oporavilišta

Članak 4.

(1) Oporavilište obavlja sljedeće poslove:

– prijevoz životinja odgovarajuće opremljenim prijevoznim sredstvima, uz primjenu odgovarajućeg načina prijevoza i skrbi tijekom prijevoza, sukladno posebnim propisima iz područja zaštite životinja,

– zaprimanje životinja iz članka 3. ovoga Pravilnika o kojima oporavilište skrbi,

– pružanje osnovne skrbi,

– osiguravanje proširene skrbi u oporavilištu ili izvan njega, u suradnji s ovlaštenim veterinarskim institucijama ili doktorima veterinarske medicine,

– provođenje pravilnog oporavka životinja znanstveno i stručno utemeljenim metodama i tehnikama te slijedom navedenim u Prilogu I. ovoga Pravilnika,

– osiguravanje osnovnih uvjeta držanja životinja u skladu s potrebama svake vrste i sukladno propisima iz područja veterinarstva, posebno uzimajući u obzir dobrobit životinja,

– pripremu životinja iz članka 3. stavka 1. ovoga Pravilnika za povratak u prirodu i njihovo puštanje nakon potpunog oporavka,

– pružanje trajne skrbi za jedinke vrsta navedenih u Prilogu II. ovoga Pravilnika u slučaju nemogućnosti povratka tih jedinki u prirodu,

– usmrćivanje životinja koje su na skrbi u oporavilištu sukladno stavcima 2., 3., 4. i 5. ovoga članka ili članku 11. stavcima 3. i 4. ovoga Pravilnika, sukladno posebnim propisima iz područja zaštite životinja,

– redovito vođenje evidencije o svim životinjama zaprimljenim u oporavilište i o životinjama o kojima se skrbi izvan lokacije oporavilišta osiguravanje pravilnog, stručno utemeljenog načina prezentacije s ciljem podizanja svijesti javnosti o značaju očuvanja zaštićenih i ugroženih životinjskih vrsta i potrebi očuvanja njihovih staništa, u slučaju da oporavilište obavlja i obrazovne, znanstvene i/ili edukacijske poslove vezane uz rad oporavilišta.

(2) Ako oporavilište zaprimi jedinke neke vrste iz članka 3. stavaka 1., 2. i 3. ovoga Pravilnika u broju većem od onoga za koji ima osigurane uvjete držanja ili takve uvjete u primjerenom roku ne može samostalno osigurati, dužno je o tome bez odgađanja obavijestiti Ministarstvo, koje će organizirati smještaj takvih jedinki u drugo oporavilište koje posjeduje odgovarajuće uvjete ili će donijeti odluku o drukčijem postupanju.

(3) Ako oporavilište u bilo kojem trenutku tijekom skrbi o jedinkama vrsta iz članka 3. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika utvrdi da nema uvjete za daljnju skrb ili nije dovoljno stručno za provođenje skrbi zbog specifičnih okolnosti vezanih uz određene vrste, dužno je o tome bez odgađanja obavijestiti Ministarstvo koje će donijeti odluku o daljnjem postupanju.

(4) Ako oporavilište iz bilo kojeg razloga prestaje s obavljanjem poslova iz članka 3. i članka 4. stavka 1. ovoga Pravilnika, dužno je o tome, bez odgađanja obavijestiti Ministarstvo te osigurati skrb o jedinkama smještenim u tom oporavilištu daljnjih 90 dana, u kojem roku će Ministarstvo donijeti odluku o daljnjem postupanju s jedinkama.

(5) Ako Ministarstvo u bilo kojem trenutku nakon zaprimanja jedinki vrsta iz članka 3. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika u oporavilište utvrdi da oporavilište nema uvjete za daljnju skrb ili nije dovoljno stručno za provođenje skrbi zbog specifičnih okolnosti vezanih uz jedinke određene vrste, donijet će odluku o smještaju tih jedinki u drugo oporavilište ili o drukčijem postupanju.

Osnovni uvjeti provođenja skrbi

Članak 5.

(1) Poslove oporavilišta mogu obavljati pravne osobe koje ishode ovlaštenje Ministarstva sukladno članku 67. stavku 4. Zakona.

(2) Za ishođenje ovlaštenja, sukladno odredbama članka 67.a stavka 2. Zakona, pravna osoba podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova oporavilišta za divlje životinje na obrascu objavljenom na mrežnoj stranici Ministarstva.

(3) Uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka, podnositelj obavezno dostavlja sve dokaze o ispunjavanju osnovnih uvjeta za provođenje skrbi.

(4) Neovisno od uvjeta koje podnositelj zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka mora ispunjavati, oporavilišta mogu osigurati odvojeni prostor unutar oporavilišta za provođenje karantene za zaprimljene životinje, sukladno odredbama posebnih propisa iz područja veterinarstva. Dokaz o posjedovanju takvih uvjeta ili posebnom odobrenju za rad karantenskog objekta podnositelj dostavlja uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Oporavilište koje na trajnoj skrbi ima životinje iz članka 3. stavka 4. ovoga Pravilnika mora, uz osnovne uvjete držanja, dodatno životinjama trajno osigurati prostore u kojima se one mogu slobodno kretati i ponašati kao da su u prirodnom okruženju, a koji čim više oponašaju prirodno stanište i obogaćeni su dodatnim sadržajima ovisno o potrebama vrste, u cilju što kvalitetnijeg boravka na trajnoj skrbi.

(6) Oporavilište mora biti ograđeno ili na drugi način zaštićeno od ulaska osoba i vozila na lokaciju oporavilišta te njihovog nekontroliranog kretanja blizu nastambi za životinje i uznemiravanja životinja, kao i od ulaska drugih životinja u oporavilište i nastambe.

(7) Oporavilište mora, za one životinje koje privremeno borave u oporavilištu, a koje se mogu naviknuti na prisutnost ljudi, imati osigurane vizualne barijere, radi omogućavanja uspješnog povratka jedinke u prirodu.

(8) Djelatnici oporavilišta su dužni prilikom provođenja skrbi o jedinkama ptica i sisavaca koje privremeno borave u oporavilištu, a koje se mogu naviknuti na prisutnost ljudi, minimalizirati izravne kontakte, a postupanja s tim jedinkama provoditi na način da se spriječi navikavanje na ljude, uključujući i vizualne kontakte.

Postupak dobivanja ovlaštenja za obavljanje poslova oporavilišta

Članak 6.

(1) Pravna osoba koja namjerava obavljati poslove oporavilišta pokreće postupak dobivanja ovlaštenja za obavljanje poslova oporavilišta podnošenjem zahtjeva iz članka 5. stavka 2. ovoga Pravilnika.

(2) Ministarstvo utvrđuje ispunjavanje uvjeta za obavljanje poslova oporavilišta iz članka 5. ovoga Pravilnika na temelju zaprimljenog zahtjeva i dostavljene dokumentacije i dokaza, a u slučaju potrebe i naknadnim neposrednim očevidom.

(3) U svrhu utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za obavljanje poslova oporavilišta, ministar odlukom imenuje stručno Povjerenstvo koje se sastoji od neparnog broja članova, a najmanje od tri člana.

(4) Ako Ministarstvo utvrdi da podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka ispunjava sve uvjete za obavljanje poslova oporavilišta, izdaje mu ovlaštenje za obavljanje poslova oporavilišta za divlje životinje iz članka 67.b Zakona.

(5) Odgovorna osoba u oporavilištu obvezna je tijekom čitavog trajanja ovlaštenja Ministarstvu bez odgađanja prijaviti promjenu bilo kojeg od uvjeta na temelju kojih je ovlaštenje izdano te uvjeta propisanih Zakonom i ovim Pravilnikom, a najkasnije u roku od 30 dana od dana njihova nastanka.

Evidencija životinja u oporavilištu

Članak 7.

(1) Oporavilišta su dužna od trenutka primitka životinje u oporavilište bez odgađanja unijeti osnovne podatke za svaku zaprimljenu jedinku u elektroničku evidenciju oporavilišta za divlje životinje u Republici Hrvatskoj te je kontinuirano voditi i ažurirati dodavanjem ostalih podataka i pripadajuće dokumentacije do konačnog postupanja.

(2) Evidencija obuhvaća sljedeće podatke:

– evidencijski broj životinje

– znanstveni naziv vrste

– uobičajeni naziv vrste (ako postoji)

– spol (ako ga je moguće utvrditi)

– dob (godina okota ili izlijeganja, a za jedinke za koje to nije moguće utvrditi potrebno je navesti radi li se o juvenilnoj, subadultnoj ili adultnoj jedinki)

– vrsta i broj oznake (trajne ili privremene), ako postoji na životinji u trenutku zaprimanja životinje u oporavilište ili ako se životinja naknadno označi u oporavilištu

– datum, mjesto i vrijeme pronalaska, lokaciju na kojoj je životinja pronađena, okolnosti i način pronalaska životinje, stanje u kojem je životinja pronađena

– osobne podatke o nalazniku/vlasniku/nadležnoj službi koji su predali životinju u oporavilištu

– naziv oporavilišta u koje je životinja trenutno smještena i popis onih u kojima je bila smještena tijekom provođenja skrbi i oporavka, kao i lokacija na kojima se životinja držala tijekom skrbi izvan lokacije oporavilišta

– datum zaprimanja u oporavilište

– razlog zaprimanja životinje u oporavilište

– stanje životinje u trenutku zaprimanja

– opis svih postupanja sa životinjom tijekom njezinog cjelokupnog boravka u oporavilištu uključujući i veterinarske postupke

– ukupan broj dana provedenih u pojedinom oporavilištu za svaku životinju

– datum i razlog prestanka skrbi o životinji

– ako se životinja vraća u prirodu, datum i lokacija na kojoj je životinja vraćena

– ako se životinja ne vraća u prirodu nego joj se osigurava trajni boravak izvan ovlaštenog oporavilišta, datum predaje životinje, lokacija i naziv institucije u kojoj će životinje trajno boraviti

– podatak o iznosu troška za skrb i/ili usmrćivanje za jedinke iz članka 3. stavaka 1., 2. i 3. ovoga Pravilnika.

(3) Evidenciji iz stavka 1. ovoga članka prilaže se u digitalnom obliku popratna dokumentacija koja je vezana uz sve postupke sa životinjom od njezinog pronalaska do konačnog postupanja. Popratna dokumentacija mora biti poveziva s oporavilištem i/ili dotičnom jedinkom/jedinkama.

(4) Ako životinju iz članka 3. stavaka 1., 2. i 3. ovoga Pravilnika u oporavilište dovodi nalaznik/vlasnik/nadležna služba, dužan je prilikom predaje životinje u oporavilište ispuniti obrazac s detaljnim podacima o pronađenoj jedinki, nalazniku i oporavilištu u koje je jedinka zaprimljena. Obrazac o predaji životinje u oporavilište objavljuje se na mrežnoj stranici Ministarstva.

(5) Nakon zaprimanja životinje od strane nalaznika/vlasnika/nadležne službe, oporavilište je dužno u evidenciju iz stavka 1. ovoga članka unijeti podatke iz obrasca o predaji životinje u oporavilište, navedene u stavku 4. ovoga članka.

(6) Ako se skrbi o životinji sukladno članku 3. stavku 6. ovoga Pravilnika, čim se ta životinja dopremi na dogovorenu lokaciju izvan oporavilišta gdje će se o njoj skrbiti, oporavilište koje obavlja stručni nadzor nad životinjom mora biti o tome odmah obaviješteno i treba ju bez odlaganja uvesti u evidenciju iz članka 7. ovoga Pravilnika.

(7) Ako se skrb o životinji provodi sukladno članku 3. stavku 6. ovoga Pravilnika, oporavilište koje obavlja stručni nadzor nad životinjom mora bez odgađanja biti obaviješteno o dopremi životinje na dogovorenu lokaciju, nakon čega je uvodi u evidenciju iz članka 7. ovoga Pravilnika.

(8) Popratna dokumentacija iz stavka 3. ovoga članka vezana uz troškove treba biti najmanje 5 godina dostupna na uvid Ministarstvu.

(9) Izrada i održavanje elektroničke evidencije iz stavka 1. ovoga članka u nadležnosti je Ministarstva, a oporavilišta joj pristupaju putem internetske poveznice i dodijeljene lozinke.

Postupanje sa životinjama u oporavilištu

Članak 8.

(1) Postupak skrbi o životinjama u oporavilištu provodi se slijedom navedenim u Prilogu I. ovoga Pravilnika za svaku zaprimljenu jedinku, u onom dijelu i opsegu koji je primjenjiv u odnosu na specifičnost i razlog zaprimanja životinje u oporavilište, kao i na konačno postupanje sa životinjom.

(2) Skrb o životinjama u oporavilištu provodi se uz osiguravanje barem minimalnih veličina nastambi i uvjeta držanja, imajući u vidu zdravstveni status i dobrobit svake jedinke.

(3) Životinjama koje u prirodi hiberniraju ili estiviraju, ako to njihovo zdravstveno i fizičko stanje omogućuje, osiguravaju se uvjeti i mogućnost hibernacije ili estivacije i u oporavilištu.

(4) Jedinke strogo zaštićenih vrsta iz članka 3. stavka 1. ovoga Pravilnika borave u oporavilištu onoliko vremena koliko je nužno da se oporave za samostalno preživljavanje u prirodi, nakon čega se iste puštaju u prirodu na lokaciji na kojoj su pronađene ili na staništu koje po uvjetima najviše odgovara onom na kojem borave u prirodi.

Osiguravanje i financiranje skrbi za životinje u i izvan oporavilišta

Članak 9.

(1) Osnovna skrb osigurava se za svaku životinju iz članka 3. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika koja je zaprimljena u oporavilište, tijekom cjelokupnog boravka u oporavilištu.

(2) Proširena skrb osigurava se za jedinke strogo zaštićenih vrsta iz članka 3. stavka 1. ovoga Pravilnika navedenih u Prilogu II., u trajanju do maksimalno 10 dana i u iznosu navedenom u cjeniku iz Priloga III. ovoga Pravilnika (u daljnjem tekstu: Prilog III.), osim ako doktor veterinarske medicine koji provodi veterinarsku skrb u oporavilištu, nakon pružanja hitne pomoći, procijeni da su ozljede životinje takve da će životinja imati trajni invaliditet koji će znatno utjecati na kvalitetu života ili prouzročiti nisku razinu samostalnosti životinje.

(3) Proširena skrb može se osigurati i za zaplijenjene životinje iz članka 3. stavka 2. ovoga Pravilnika, u iznosu i roku propisanim stavkom 2. ovoga članka, na temelju prethodne suglasnosti Ministarstva koja se daje elektroničkom poštom ili u hitnim slučajevima usmeno uz naknadnu potvrdu elektroničkom poštom, ali samo ako se radi o kritično ugroženim vrstama čije se jedinke mogu koristiti u programima *ex-situ* zaštite.

Članak 10.

(1) Trošak skrbi iz članka 9. ovoga Pravilnika osigurava Ministarstvo prema cjeniku iz Priloga III., a nadoknađuje se temeljem zahtjeva oporavilišta za nadoknadu sredstava podnesenog na obrascu koji sadrži opće podatke o oporavilištu koje podnosi zahtjev, uz naznačeno izvještajno razdoblje za koje se potražuje nadoknada troškova i iznos potraživanih troškova,